TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)
2007. gada 15. martā *

Satura rādītājs

Prāvas priekšvēsture ..... I - 2377

Prasība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums ..... I - 2380

Lietas dalībnieku prasījumi ..... I - 2387

Par apelāciju ..... I - 2388

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai izvērtējot attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas sekas ..... I - 2390

Par pirmā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz kritēriju, kurš ļauj izvērtēt attiecīgo prēmiju sistēmu iespējamās izslēgšanas sekas ..... I - 2390

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2390

— Tiesas vērtējums ..... I - 2395

Par pirmā pamata otro daļu, kas attiecas uz Pirmās instances tiesas veikto attiecīgo prēmiju sistēmu objektīvā ekonomiskā pamatojuma izvērtēšanu ..... I - 2403

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2403

— Tiesas vērtējums ..... I - 2404

Par otro pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai neizvērtējot iespējamās sekas *BA* piešķirtajām komisijas maksām, ne arī ņemot vērā pierādījumus, saskaņā ar kuriem minētajām komisijas maksām nebija nekādu būtisku seku attiecībā uz tās konkurējošajām aviosabiedrībām ..... I - 2407

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2407

Tiesas vērtējums ..... I - 2408

Par trešo pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai neizvērtējot, vai *BA* rīcība "kaitē patērētājiem" EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkta izpratnē I - 2410

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2410

Tiesas vērtējums ..... I - 2411

* Tiesvedības valoda — angļu.

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai uzskatot, ka jaunajai, no rezultātiem atkarīgu prēmiju, sistēmai bija tādas pašas sekas kā tirdzniecības līgumiem, neņemot vērā atšķirību, kas saistīta ar attiecīgā perioda ilgumu, un neanalizējot un neaprēķinot minētās sistēmas sekas attiecībā uz *BA* konkurentiem ..... I - 2412

Par ceturtā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz atšķirībām starp tirdzniecības līgumiem un jauno, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmu ..... I - 2412

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2412

— Tiesas vērtējums ..... I - 2413

Par ceturtā pamata otro daļu, kas attiecas uz prasībām par attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas seku pierādījumiem ..... I - 2414

— Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2414

— Tiesas vērtējums ..... I - 2416

Par piekto pamatu, kas attiecas uz Pirmās instances tiesas nepareizi veikto EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta piemērošanu, izvērtējot attiecīgo prēmiju sistēmu diskriminējošās sekas attiecībā uz Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām ..... I - 2417

Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 2417

Tiesas vērtējums ..... I - 2419

— Par piektā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz ceļojumu aģentūru sniegumu līdzvērtību ..... I - 2420

— Par piektā pamata otro daļu, kas attiecas uz prasībām par neizdevīgas konkurences konstatēšanu ..... I - 2421

Par tiesāšanās izdevumiem ..... I - 2424

Lieta C-95/04 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2004. gada 25. februārī iesniedza

British Airways plc, Votersaida [*Waterside*] (Apvienotā Karaliste), ko pārstāv R. Subioto [*R. Subiotto*], *solicitor*, R. O'Donahjū [*R. O'Donoghue*], *barrister*, un V. Vuds [*W. Wood*], *QC*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pārējie lietas dalībnieki —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv P. Olivers [*P. Oliver*], A. Neijenheiss [*A. Nijenhuis*] un M. Vailderspins [*M. Wilderspin*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē,

Virgin Atlantic Airways Ltd, Kroulija [*Crawley*] (Apvienotā Karaliste), ko pārstāv Dž. Skots [*J. Scott*], *solicitor*, K. Vests [*C. West*], *barrister*, un N. Grīns [*N. Green*], *QC*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*] (referents), tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. Von Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 15. decembrī,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 23. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā apelācijas sūdzībā *British Airways plc* (turpmāk tekstā — "*BA*") lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2003. gada 17. decembra spriedumu lietā T-219/99 *British Airways*/Komisija (*Recueil*, II-5917. lpp., turpmāk tekstā —

"pārsūdzētais spriedums"), kurā tika noraidīta tās prasība atcelt Komisijas 1999. gada 14. jūlija Lēmumu 2000/74/EK par EK līguma 82. panta piemērošanas procedūru (IV/D-2/34.780 *Virgin/British Airways*, OV 2000, L 30, 1. lpp., turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums"), ar kuru *BA* uzlikts naudas sods 6,8 miljonu euro apmērā par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Apvienotās Karalistes avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu tirgū.

Prāvas priekšvēsture

2 Fakti šīs prāvas pamatā, kādi tie izriet no Pirmās instances tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem un ir izklāstīti pārsūdzētā sprieduma 4.–19. punktā, var tikt apkopoti šādi.

3 *BA*, kas ir Apvienotās Karalistes lielākā aviosabiedrība, noslēdza ar ceļojumu aģentūrām, kas reģistrētas šīs dalībvalsts teritorijā un akreditētas *International Air Transport Association* [Starptautiskā Gaisa transporta asociācija] (*IATA*), līgumus, kas piešķir ceļojumu aģentūrām tiesības uz pamata komisijas maksu par transporta biļešu pārdošanu lidojumiem, ko veic *BA* (turpmāk tekstā — "*BA* biļetes") un ko noformē šīs aģentūras, un kas tāpat ietver trīs atšķirīgas finansiālas stimulēšanas sistēmas: "tirdzniecības līgumi", "pasaules līgumi" un — vēlāk — "no rezultātiem atkarīgo prēmiju sistēma", kas piemērojama kopš 1998. gada 1. janvāra.

4 Tirdzniecības līgumi ļāva noteiktām ceļojumu aģentūrām, proti, tām, kas ik gadus pārdeva *BA* biļetes par summu vairāk nekā GBP 500 000, papildus pamata komisijas

maksai saņemt papildu maksājumus, tostarp no rezultātiem atkarīgās prēmijas, ko aprēķina atbilstoši progresīvu likmju skalai, kuru nosaka atkarībā no tā, par cik ir palielinājušies ceļojumu aģentūru ieņēmumi no *BA* biļešu pārdošanas, un kas ir atkarīga no ikgadēji pārdoto biļešu skaita palielinājuma.

5 1993. gada 9. jūlijā *Virgin Atlantic Airways Ltd* (turpmāk tekstā — "*Virgin*") iesniedza Eiropas Kopienu Komisijai sūdzību tostarp par šiem tirdzniecības līgumiem.

6 Komisija nolēma uzsākt attiecībā uz minētajiem līgumiem procedūru un 1996. gada 20. decembrī pieņēma paziņojumu par iebildumiem pret *BA*. 1997. gada 12. novembra sēdē tika uzklausīti *BA* mutvārdu apsvērumi.

7 Otra veida stimulējošie līgumi, proti, "pasaules līgumi" tika noslēgti ar trim ceļojumu aģentūrām, tām ļaujot saņemt papildu komisijas maksu, ko aprēķina, pamatojoties uz *BA* daļas palielinājumu pasaules tirdzniecībā.

8 1997. gada 17. novembrī *BA* nosūtīja visām Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām vēstuli, kurā izklāstīja trešā stimulējošo līgumu veida, proti, jaunās, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmas noteikumus.

9 Saskaņā ar šo sistēmu pamata komisijas maksa tika samazināta līdz 7 % visām *BA* biļetēm (kaut arī iepriekšējā komisijas maksas likme par starptautisko biļešu pārdošanu sasniedza 9 % un par Apvienotās Karalistes iekšējo lidojumu biļešu pārdošanu — 7,5 %), bet katra ceļojumu aģentūra var saņemt papildu komisijas maksu līdz pat 3 % par starptautiskajām biļetēm un līdz 1 % par iekšējo lidojumu biļetēm. Papildu mainīgās vērtības lielums ir atkarīgs no ceļojumu aģentūru veiktās *BA* biļešu pārdošanas rezultātiem. Šie rezultāti tiek mērīti, salīdzinot visus ieņēmumus no to *BA* biļešu pārdošanas, kuras ir izdevusi ceļojumu aģentūra, attiecīgā kalendārā mēneša laikā, ar ienākumiem atbilstošajā iepriekšējā gada mēnesī. Papildu mainīgā vērtība bija jāņem vērā, tiklīdz attiecība starp attiecīgā perioda ieņēmumiem un atskaites perioda ieņēmumiem sasniedza 95 %, un tās maksimālais līmenis tika sasniegts, ja šī attiecība atbilda 125 %.

10 1998. gada 9. janvārī *Virgin* iesniedza papildu sūdzību par šo jauno rezultātu prēmiju sistēmu. 1998. gada 12. martā Komisija pieņēma papildu paziņojumu par iebildumiem par šo sistēmu.

11 1999. gada 14. jūlijā Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kura pamatojuma 96. punktā ir noteikts, ka, piemērojot tirdzniecības līgumus un jauno, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmu (kopā turpmāk tekstā — "attiecīgās prēmiju sistēmas") ceļojumu aģentūrām, kas reģistrētas Apvienotajā Karalistē, *BA* ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu tirgū šajā dalībvalstī. Šādas ļaunprātīgas izmantošanas mērķis un sekas, izmaksājot atlīdzību par ceļojumu aģentūru uzticību un tās diskriminējot savā starpā, bija izspiest *BA* konkurentus no Apvienotās Karalistes gaisa transporta tirgiem.

Prasība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

12 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 1999. gada 1. oktobrī, *BA* cēla prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu.

13 Ar pārsūdzēto spriedumu Pirmās instances tiesa noraidīja *BA* prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu.

14 Savas prasības pamatojumam *BA* izvirzīja astoņus pamatus, kas attiecīgi ir saistīti ar Komisijas kompetences neesamību, nediskriminācijas principa pārkāpumu, atbilstošā nozares un ģeogrāfiskā tirgus nepareizu noteikšanu, saiknes starp iespējami skarto nozaru tirgiem neesamību, apstrīdētā lēmuma pieņemšanu ar nepareizu juridisku pamatojumu, dominējošā stāvokļa neesamību, to, ka dominējošais stāvoklis netika ļaunprātīgi izmantots, un, visbeidzot, pārmērīgu naudas soda apmēru.

15 Šās apelācijas ietvaros tiek izskatīts tikai septītais pamats. Ar šo pamatu, kas attiecas uz to, ka dominējošais stāvoklis netika ļaunprātīgi izmantots, *BA* apstrīd Komisijas apgalvojumu, ka attiecīgās prēmiju sistēmas ir izraisījušas diskrimināciju starp Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām vai radījušas konkurējošo aviosabiedrību izslēgšanas sekas.

16 Runājot, pirmkārt, par šo sistēmu diskriminējošo raksturu, Pirmās instances tiesa atgādināja pārsūdzētā sprieduma 233. punktā, ka par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu var uzskatīt atšķirīgu nosacījumu piemērošanu līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus, kā to paredz EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkts.

17 Šā sprieduma nākamajā punktā Pirmās instances tiesa atzina, ka *BA* pārskaitīto komisijas maksu likmes palielinājums bija piemērojams ne tikai *BA* biļetēm, kas pārdotas pēc pārdevumu mērķa sasniegšanas, bet visām *BA* biļetēm, kuras ceļojumu aģentūras bija pārdevušas attiecīgajā periodā. Tad Pirmās instances tiesa minētā sprieduma 236. punktā secināja, ka, paredzot dažāda līmeņa atlīdzību par identiskiem pakalpojumiem, kas sniegti vienā un tajā pašā periodā, attiecīgā prēmiju sistēma sagroza tās atlīdzības līmeni, ko ceļojumu aģentūras saņem *BA* pārskaitāmās komisijas maksas formā.

18 Pārsūdzētā sprieduma 238. punktā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka šie diskriminējošie atlīdzības nosacījumi ietekmēja Apvienotajā Karalistē reģistrēto ceļojumu aģentūru spēju konkurēt avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu sniegšanā ceļotājiem un palielināt pieprasījumu konkurējošo aviosabiedrību vidū pēc šādiem pakalpojumiem.

19 Minētā sprieduma 240. punktā Pirmās instances tiesa secināja, ka Komisija bija tiesīga apstiprināt, ka attiecīgās *BA* prēmiju sistēmas ir uzskatāmas par *BA* dominējošā stāvokļa avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu tirgū Apvienotajā Karalistē ļaunprātīgu izmantošanu, jo tās rada diskriminējošas sekas šajā dalībvalstī

reģistrēto ceļojumu aģentūru vidū un tādējādi dažām no tām rada neizdevīgus konkurences apstākļus EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta izpratnē.

20 Otrkārt, runājot par ar *BA* konkurējošo aviosabiedrību izslēgšanas sekām, kas izriet no uzticības vairošanas efekta, ko rada attiecīgās prēmiju sistēmas, Pirmās instances tiesa atgādināja pārsūdzētā sprieduma 245. un 246. punktā, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, ja kvantitatīvā atlaižu sistēma, kas ir saistīta tikai ar dominējošā ražotāja veikto iepirkumu apmēru, parasti neliedz šā ražotāja klientiem iepirkties pie tā konkurentiem, kas būtu EKL 82. panta pārkāpums, tad ar atlaižu sistēmu, kas ir saistīta ar ražotāja noteiktā iepirkuma mērķa sasniegšanu, tiek pārkāpts šis pants (šajā sakarā skat. 1983. gada 9. novembra spriedumu lietā 322/81 *Michelin*/Komisija, *Recueil*, 3461. lpp., 71. punkts).

21 Pārsūdzētā sprieduma 270. punktā Pirmās instances tiesa atzīmēja, ka, lai noteiktu, vai *BA* ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli, piemērojot Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām attiecīgās prēmiju sistēmas, ir jāizvērtē kritēriji, kā arī piešķiršanas noteikumi un jāizvērtē, vai šīs prēmijas, radot labvēlīgākus apstākļus, kurus nepamato nekādi saimnieciskie pakalpojumi, tiecās atņemt vai ierobežot aģentūrām iespēju pārdot savus pakalpojumus aviosabiedrībām pēc savas izvēles un tādējādi liegt ar *BA* konkurējošām aviosabiedrībām pieeju Apvienotās Karalistes avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu tirgum.

22 Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 271. punktā uzskatīja, ka šajā gadījumā ir jānosaka, vai attiecīgās prēmiju sistēmas rada uzticības vairošanas efektu

Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām un — vajadzības gadījumā — vai šīs sistēmas ir balstītas uz ekonomiski pamatotiem apsvērumiem.

23 Pirmkārt, attiecībā uz minēto prēmiju sistēmu uzticības vairošanas efektu Pirmās instances tiesa minētā sprieduma 272. un 273. punktā atzina, ka šādas sekas pastāv divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, ņemot vērā to progresīvo raksturu, kas ļoti būtiski ietekmē blakustirgu, paaugstinātās komisijas maksas likmes ik periodu var īpaši palielināties. Otrkārt, Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka, jo vairāk ienākumu ir gūts no *BA* biļešu pārdošanas atskaites periodā, jo bargākas sankcijas cieš ceļojumu aģentūras nesamērīga no rezultātiem atkarīgu prēmiju likmes samazinājuma veidā, pat ja minētais pārdotais apmērs attiecīgajā periodā tika nedaudz samazināts salīdzinājumā ar šo atskaites periodu.

24 Turklāt attiecībā uz *BA* iebildumiem, saskaņā ar kuriem attiecīgās prēmiju sistēmas neliedz tās konkurentiem noslēgt līdzīgus līgumus ar Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 277. punktā atgādināja, ka *BA* biļešu skaits, ko kopumā ir pārdevušas minētās aģentūras attiecībā uz aviolīnijām no un uz dalībvalstī esošajām lidostām, ir nemainīgi bijis lielāks gan nekā katras no piecām galvenajām *BA* konkurentēm pārdoto biļešu skaits, gan nekā viss šis pārdotais skaits kopumā. Šā sprieduma 278. punktā Pirmās instances tiesa atzina, ka no juridiskā viedokļa ir bijis pietiekami pierādīts, ka konkurējošie uzņēmumi nebija spējīgi gūt Apvienotajā Karalistē ieņēmumus, kas varētu veidot pietiekami lielu finansiālu pamatu, lai tiem ļautu efektīvi ieviest prēmiju sistēmu, kas būtu salīdzināma ar attiecīgajām prēmiju sistēmām un ko varētu pretstatīt izslēdzošajām sekām, ko rada attiecīgās prēmiju sistēmas.

25 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai attiecīgās prēmiju sistēmas ir balstītas uz ekonomiski pamatotiem apsvērumiem, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 279. punktā atgādina, ka dominējoša stāvokļa pastāvēšana neliedz uzņēmumam, kas šādā stāvoklī atrodas, iespēju saprātīgi veikt pasākumus, ko tas uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas tirdzniecības intereses, ja tās tiek apdraudētas. Tā tomēr precizēja šā sprieduma 280. punktā, ka, lai šāda uzņēmuma konkurences stāvokļa aizsardzība būtu likumīga, tai ir jābūt balstītai uz ekonomiskās efektivitātes kritērijiem.

26 Pārsūdzētā sprieduma 281. punktā Pirmās instances tiesa nosprieda, ka *BA* nebija pierādījusi, ka attiecīgo prēmiju sistēmu radītais uzticības vairošanas efekts ir balstīts uz ekonomiski pamatotiem apsvērumiem. Šā sprieduma 282. un 283. punktā tā šajā sakarā uzskatīja: tā kā, Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām cenšoties sasniegt pārdoto *BA* biļešu skaita palielinājuma mērķi, palielināta komisijas maksas likme tika piemērota ne tikai *BA* biļetēm, kas pārdotas pēc šā mērķa sasniegšanas, bet arī *BA* biļetēm, kas noformētas attiecīgajā periodā, minētajām aģentūrām sniegtajai papildu atlīdzībai nebija nekādas objektīvas saistības ar apsvērumiem, kas, pēc *BA* domām, bija saistīti ar papildu aviobiļešu pārdošanu.

27 Turklāt Pirmās instances tiesa minētā sprieduma 285. punktā norādīja: pat ja jebkurai aviosabiedrībai ir interese labāk pārdot papildu biļetes uz saviem lidojumiem nekā atstāt brīvas vietas, priekšrocības, ko sniedz labākas likmes par lidmašīnu aizpildīšanu, šajā gadījumā bija ievērojami jāsamazina, jo *BA* radās papildu izmaksas ceļojumu aģentūru atlīdzību palielināšanās rezultātā, ar atpakaļejošu spēku piemērojot palielinātu komisijas maksu.

28 Līdz ar to Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 286.–288. punktā atzina, ka attiecīgās prēmiju sistēmas, tā kā tām nebija ekonomiski pamatotu apsvērumu, ir

jāuzskata par tādām, kas galvenokārt ir paredzētas pārdoto *BA* biļešu skaita ik perioda pieauguma atlīdzībai un attiecīgi Apvienotajā Karalistē reģistrēto ceļojumu aģentūru uzticības pret *BA* vairošanai. Šīs sistēmas kavē ar *BA* konkurējošo aviosabiedrību pieeju vai attīstību Lielbritānijas ceļojumu aģentūru pakalpojumu tirgū un līdz ar to rada šķērsli pastāvošā konkurences līmeņa saglabāšanai vai šās konkurences attīstībai minētajā tirgū.

29 Turklāt Pirmās instances tiesa šā sprieduma 290. punktā atzīmē, ka *BA* tiesas sēdē piekrita, ka nepastāv precīza saikne starp iespējamo pašizmaksu samazinājumu, kas panākts, pateicoties papildu *BA* biļešu pārdošanai pēc pārdošanas mērķu sasniegšanas, no vienas puses, un Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām kompensācijai pārskaitītās komisijas maksas likmju palielinājumu, no otras puses.

30 Visbeidzot, minētā sprieduma 293. punktā Pirmās instances tiesa noraidīja *BA* argumentu, saskaņā ar kuru Komisija nebija pierādījusi, ka attiecīgās prēmiju sistēmas rada izslēgšanas sekas. Šajā sakarā tā norādīja, pirmkārt, ka, lai konstatētu EKL 82. panta pārkāpumu, nav jāpierāda, ka attiecīgā ļaunprātīgā izmantošana ir radījusi konkrētas sekas attiecīgajā tirgū, pietiek pierādīt, ka dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma ļaunprātīgā rīcība traucē konkurenci.

31 Pārsūdzētā sprieduma nākamajā punktā Pirmās instances tiesa, otrkārt, uzskatīja ne tikai, ka attiecīgās prēmiju sistēmas var radīt ierobežojošas sekas Apvienotās

Karalistes avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu un gaisa transporta tirgū, bet arī, ka Komisija ir konkrēti pierādījusi ierobežojošās sekas, ko radījusi strīdīgā prakse minētajos tirgos.

32 Šajā ziņā Pirmās instances tiesa apgalvo, pirmkārt, ka, tā kā pārmestās rīcības laikā 85 % no Apvienotajā Karalistē pārdotajām biļetēm bija pārdotas ar ceļojumu aģentūru starpniecību, *BA* rīcība šās dalībvalsts avio ceļojumu aģentūru pakalpojumu tirgū "nav varējusi neradīt konkurējošo aviosabiedrību izslēgšanas no Lielbritānijas gaisa transporta tirgiem sekas" (pārsūdzētā sprieduma 295. punkts). Otrkārt, Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka, "ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmumus faktiski īsteno praksi, radot tā konkurentu izslēgšanas sekas, apstāklis, ka cerētais rezultāts nav sasniegts, nav pietiekams, lai novērstu kvalifikāciju "dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana" EKL 82. panta izpratnē" (šā sprieduma 297. punkts).

33 Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 298. punktā Pirmās instances tiesa nosprieda, ka dažu *BA* konkurentu tirgus daļu palielinājums, kas absolūtās vienībās bija neliela, ņemot vērā to nelielās sākotnējās tirgus daļas, nenozīmē, ka *BA* praksei nebija seku, jo, ja šādas prakses nebūtu, "varētu uzskatīt, ka tās konkurentu tirgus daļas varēja būtiskāk palielināties".

34 Tādējādi Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 300. punktā secina, ka septītais pamats ir jānoraida.

Lietas dalībnieku prasījumi

35 *BA* lūdz Tiesu:

— pilnīgi vai daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— atcelt vai samazināt apstrīdētā lēmuma rezultātā uzliktā naudas soda apmēru līdz apmēram, ko, īstenojot savu rīcības brīvību, Tiesa uzskatīs par piemērotu;

— veikt jebkādus citus pasākumus, ko Tiesa uzskatīs par piemērotiem;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

36 Komisija lūdz Tiesu:

— pilnībā noraidīt apelācijas sūdzību;

— piespriest *BA* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas Komisijai radušies šajā tiesvedībā.

37 *Virgin* lūdz Tiesu:

— atzīt, ka apelācijas sūdzība nav pieņemama vai katrā ziņā acīmredzami nepamatota, un atbilstoši Tiesas Reglamenta 119. pantam to noraidīt, izdodot motivētu rīkojumu;

— pakārtoti, pilnībā noraidīt apelācijas sūdzību un apstiprināt pārsūdzēto spriedumu;

— jebkurā gadījumā piespriest *BA* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ieskaitot *Virgin* tiesāšanās izdevumus, apelācijas tiesvedībā.

Par apelāciju

38 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam *BA* izvirza piecus pamatus attiecīgi par:

— juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai piemērojot nepareizu kritēriju, lai izvērtētu attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas sekas, un secinot, ka šīm sistēmām nav objektīva ekonomiska pamatojuma;

— juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai neņemot vērā pierādījumus par to, ka *BA* piešķirtajām komisijas maksām nebija nekādu materiālu seku attiecībā uz tās konkurentiem;

— juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai neizvērtējot, vai ir "kaitēts patērētājiem" EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkta izpratnē;

— juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai kļūdaini uzskatot, ka jaunajai, no rezultātiem atkarīgu prēmiju, sistēmai bija tādas pašas sekas kā tirdzniecības līgumiem, neņemot vērā atšķirību, kas ir saistīta ar atbilstošo konkrēto periodu ilgumu, un neizanalizējot un neaprēķinot minētās sistēmas sekas attiecībā uz *BA* konkurentiem;

— nepareizu EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta piemērošanu, izvērtējot attiecīgo prēmiju sistēmu diskriminējošās sekas attiecībā uz Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai izvērtējot attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas sekas

39 Šā pamata ietvaros *BA* kritizē pārsūdzētā sprieduma 270.–298. punktā noteikto, ka *BA* piešķirtajām prēmijām, pirmkārt, bija "uzticības vairošanas efekts" un līdz ar to — izslēgšanas sekas un, otrkārt, nebija ekonomiska pamatojuma.

Par pirmā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz kritēriju, kurš ļauj izvērtēt attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas iespējamās sekas

— Lietas dalībnieku argumenti

40 *BA* apgalvo, pirmkārt, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi juridisku kļūdu, piemērojot attiecīgo prēmiju sistēmu izvērtēšanai nepareizu kritēriju, proti, kritēriju, kas saistīts ar minēto sistēmu uzticības vairošanas efektu.

41 Atbilstoši *BA* teiktajam EKL 82. pants dominējošā stāvoklī esošam uzņēmumam tikai aizliedz izmantot citus pasākumus kā vien tos, kas reglamentē normālu preču

vai pakalpojumu konkurenci, pamatojoties uz uzņēmēju sniegumu, vai arī izmantot citas metodes kā vien konkurences pēc nopelniem metodi, ar ko ir saistīta likumīgā cenu konkurence. Uz šo likumīgo konkurenci attiecas uzņēmuma brīvība piešķirt saviem tirdzniecības partneriem lielākas atlaides nekā tā konkurentu piešķirtās.

42 Tomēr, izvērtējot attiecīgo prēmiju sistēmu uzticības vairošanas efektu, Pirmās instances tiesa nav nodalījusi klientu uzticību, kas rodas lielākas komisijas maksas vai zemāku cenu dēļ, no klientu uzticības, kas rodas konkurenci traucējošas vai izslēdzošas prakses dēļ, kā rezultātā tiek izspiesti konkurenti, tiem radot grūtības vai mākslīgus šķēršļus.

43 Atbilstoši *BA* teiktajam Pirmās instances tiesas izmantotā jēdziena "uzticība" pārprotamība nozīmē, ka praktiski bija neizbēgams, ka attiecīgās prēmiju sistēmas tiks nosodītas, jo tās rada uzticības vairošanas efektu tajā nozīmē, ka komisijas maksas ir lielas un ceļojumu aģentūrām pievilcīgas.

44 Tādējādi Pirmās instances tiesas izvēlētā pieeja neesot saderīga ar Tiesas judikatūru. *BA* uzskata, ka no 1979. gada 13. februāra sprieduma lietā 85/76 *Hoffmann-La Roche*/Komisija (*Recueil*, 461. lpp.) un iepriekš minētā sprieduma lietā *Michelin*/Komisija izriet, ka dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums ļaunprātīgi piešķir lielākas komisijas maksas tikai tad, ja tas tiek pakļauts nosacījumam, ka partnerim *de jure* vai *de facto* ir jādarbojas tikai vai galvenokārt ar šo uzņēmumu, vai ja tas ierobežo partnera iespēju brīvi izvēlēties uzņēmumu, ar kuru tas vēlas sadarboties. Turpretī šie spriedumi nenosoda lielāku komisijas maksu piešķiršanu visam pārdotajam

apjomam, kas pārsniedz noteikto līmeni, jo, pat ja lielāka komisijas maksa būtiski motivē partneri pārdot vairāk dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma preces, tas nenozīmē, ka šis partneris pieņem kaut ko, kas nav konkurencei labvēlīgs, un netraucē konkurējošajiem uzņēmumiem piešķirt visa veida komisijas maksas, ko tie uzskata par piemērotām.

45 *BA* uzskata, ka šis iedalījums ir būtisks. Ja nav nosacījuma, ka otrai pusei ir jāsadarbojas tikai (vai galvenokārt) ar dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu vai vismaz citādi jāierobežo konkurentu noietu tirgus, tad lielāka komisijas maksa ir vienkārši cenu konkurences forma.

46 Atbilstoši *BA* teiktajam, lai atšķirtu likumīgu cenu konkurenci un konkurencei nelabvēlīgu vai vienkārši nelikumīgu rīcību, Pirmās instances tiesai bija jāpiemēro EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkts, saskaņā ar kuru prakse, kas uzskatāma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tostarp var ietvert ražošanas, noieta tirgu vai tehniskās attīstības ierobežojumus, kas kaitē patērētājiem. Tādējādi tai bija jāpārbauda, vai *BA* faktiski bija ierobežojusi konkurējošo aviosabiedrību noieta tirgus un vai tā rezultātā tika kaitēts patērētājiem.

47 Tomēr, pēc *BA* domām, šādam konkurentu noieta tirgu ierobežojumam, ko rada dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, vajag vairāk nekā tikai lielāku prēmiju piešķiršanu. To var paredzēt tikai divās situācijās, neviena no kurām nav radusies šajā gadījumā, proti:

— ja prēmijas tiek piešķirtas ar nosacījumu, ka to saņēmējs darbojas tikai vai galvenokārt ar dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu, vai

— ja prēmiju saņēmējs nevar brīvi izvēlēties starp dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu un tā konkurentiem. Tāds būtu gadījums, ja saņēmējs varētu gūt peļņu tikai, ja pārsvarā iesaistītos tirdzniecības pasākumos ar dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu, vai ja šis uzņēmums praktizētu negodīgu cenu konkurenci ("zvērīgas cenas") un tā konkurenti nevarētu pretoties šim spiedienam.

48 Izņemot šīs situācijas, EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkts neaizliedz to, ka dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums veic konkrētu tirdzniecības politiku cenu, pakalpojumu vai komisijas maksas jomā tikai tāpēc, ka tā konkurentiem ir grūti vai nav iespējams tam tikt līdzi.

49 Visbeidzot, *BA* apgalvo, ka noteiktu atšķirību dēļ iepriekš minētajā spriedumā lietā *Michelin*/Komisija noteiktais šajā gadījumā nav piemērojams. Tā šajā sakarā uzskata, ka — atšķirībā no sabiedrības *Michelin* izplatītājiem — *BA* iepriekš rakstveidā informēja ceļojumu aģentūras gan par komisijas maksas maksimālajiem līmeņiem, gan komisijas maksu procentu pieaugumu, ka tām netika atrauta peļņa tādēļ, ka *BA* tām neizmaksāja palielinātas komisijas maksas, jo jebkurā gadījumā visas aģentūras saņēma pamata komisijas maksu, un ka *BA* neizdarīja uz tām nekādu spiedienu, lai tās sasniegtu mērķus, no kuriem bija atkarīga palielinātu komisijas maksu piešķiršana. Pēc *BA* domām, vienīgās sekas ceļojumu aģentūrām, kas saistītas ar šo mērķu nesasniegšanu, bija zaudētā iespēja saņemt lielāku komisijas maksu. Tomēr to nevarot uzskatīt par ļaunprātīgu izmantošanu.

50 Komisija un *Virgin* turpretī uzskata, ka, lai izvērtētu attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas sekas, Pirmās instances tiesa piemēroja pareizus un Tiesas judikatūrai, tostarp iepriekš minētajiem spriedumiem lietās *Hoffmann-La Roche*/Komisija un *Michelin*/Komisija, atbilstošus kritērijus.

51 Pēc Komisijas domām, īpaši iepriekš minētajam spriedumam lietā *Michelin*/Komisija ir nozīme šajā lietā. Šis spriedums attiecās uz atlaidēm, kas, pirmkārt, bija saistītas ar nosacījumu sasniegt noteiktus tos apjoma mērķus, kas aprēķināti attiecībā uz iepriekšējo pārdošanas periodu, un, otrkārt, bija piemērojamas visam pārdotajam apjomam, kas tika panākts attiecīgajā pārdošanas periodā, nevis tikai pēdējam pārdotajam apjomam.

52 Tāds ir arī attiecīgo prēmiju sistēmu gadījums, jo prēmijas, kas piešķirtas ceļojumu aģentūrām, kuras sasniedza apjoma mērķus, tika aprēķinātas no to kopējā pārdotā apjoma, nevis no biļetēm, kas pārdotas pēc šo mērķu sasniegšanas. Pirmās instances tiesa pamatoti kvalificēja šo elementu kā "ļoti būtisku ietekmi uz blakustirgu", jo, tiklīdz ceļojumu aģentūras sasniedza minētos mērķus, tās vairs necentās piedāvāt citu aviosabiedrību, nevis *BA* papildu biļetes, baidoties nesaņemt palielinātu komisijas maksu ne tikai par pēdējo pārdoto apjomu, bet arī par visu *BA* biļešu pārdoto apjomu attiecīgajā periodā. Attiecīgi šādai aģentūrai, pārdodot dažas biļetes, pat vienu biļeti, var tikt samazināta atlīdzība par visu *BA* biļešu pārdoto apjomu attiecīgajā periodā.

53 Komisija apstrīd *BA* argumentu, saskaņā ar kuru vairāku nebūtisku atšķirību dēļ šajā prāvā nevar piemērot iepriekš minētā sprieduma lietā *Michelin*/Komisija principus.

54 Vispirms tā atzīmē, ka centrālais aspekts ir kopīgs abām prāvām. Tā *BA* īstenotajām stimulēšanas sistēmām bija tādas pašas raksturīpašības kā atlaidēm minētajā spriedumā lietā *Michelin*/Komisija, proti, tās paredzēja atlīdzību vairāk par uzticību nekā par apjomu. Šādu sistēmu rezultātā ceļojumu aģentūras nenovēršami nevar

brīvi izvēlēties aviosabiedrību, ar kuru tās vēlas sadarboties, kas tieši ir prakse, ko Tiesa nosodīja šajā spriedumā.

55 Turklāt Komisija apstrīd *BA* argumentu, ka prāva iepriekš minētā sprieduma lietā *Michelin*/Komisija pamatā atšķiras no šīs prāvas, jo mazumtirgotāji bija atkarīgi no *Michelin* peļņas gūšanā, bet tā nav ceļojumu aģentūru gadījumā, kas Apvienotajā Karalistē darbojas ar *BA*. Proti, Komisija uzsver, ka *BA* izstrādātās stimulēšanas sistēmas ļauj izdarīt ievērojamu spiedienu uz ceļojumu aģentūrām, pat ja nepastāv risks, ka, ja tās nesasniedz pārdošanas apjoma mērķi, tās var ciest zaudējumus. Patiesībā *BA* vēlējās reducēt iepriekš minētā sprieduma lietā *Michelin*/Komisija piemērojamību uz pavisam nelielu gadījumu skaitu, kaut arī šajā spriedumā nav neviena elementa šādas analīzes pamatojumam.

56 Pēc Komisijas un *Virgin* domām, Pirmās instances tiesas vērtējumā nav pieļauta neviena juridiska kļūda. Tādējādi tika pamatoti nospriests, ka pārsūdzētā sprieduma 272.–292. punkta raksturiezīmju dēļ attiecīgo prēmiju sistēmu rezultātā tika stiprināta Apvienotajā Karalistē reģistrēto ceļojumu aģentūru uzticība, šīs sistēmas nebija balstītas uz ekonomiski pamatotiem apsvērumiem, ierobežoja aģentūru brīvību sadarboties ar citām aviosabiedrībām, līdz ar to radīja izslēgšanas sekas un bija spējīgas ierobežot konkurenci.

— Tiesas vērtējums

57 Vispirms attiecībā uz iebildumiem par to, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini nepamatojās uz EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkta kritērijiem, lai izvērtētu

attiecīgo prēmiju sistēmu ļaunprātīgās izmantošanas raksturu, ir jāatzīmē, ka ļaunprātīgās izmantošanas rīcību saraksts EKL 82. panta otrajā daļā nav izsmeļošs, tajā minētās rīcības ir tikai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgās izmantošanas piemēri (šajā sakarā skat. 1996. gada 14. novembra spriedumu lietā C-333/94 P *Tetra Pak*/Komisija, *Recueil*, I-5951. lpp., 37. punkts). Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ļaunprātīgas izmantošanas rīcību uzskaitījums šajā tiesību normā nemin visus EK līgumā aizliegtās dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas veidus (1973. gada 21. februāra spriedums lietā 6/72 *Europemballage* un *Continental Can*/Komisija, *Recueil*, 215. lpp., 26. punkts, un 2000. gada 16. marta spriedums apvienotajās lietās C-395/96 P un C-396/96 P *Compagnie maritime belge transports* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1365. lpp., 112. punkts).

58 Līdz ar to dominējošajā stāvoklī esošo uzņēmumu piešķirtās atlaides un prēmijas tāpat var būt pretrunā EKL 82. pantam, ja tās neatbilst nevienam šā panta otrajā daļā minētajam piemēram. Tādējādi, lai konstatētu, ka uzticības atlaidēm bija izslēgšanas sekas, Tiesa iepriekš minētajos spriedumos lietās *Hoffmann-La Roche*/Komisija un *Michelin*/Komisija pamatojās uz visu EEK 86. pantu (jaunā redakcija — EK līguma 86. pants, kurš savukārt ir kļuvis par EKL 82. pantu) un nevis tikai uz tā otrās daļas b) apakšpunktu. Turklāt 1975. gada 16. decembra spriedumā apvienotajās lietās no 40/73 līdz 48/73, 50/73, no 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73 un 114/73 *Suiker Unie* u.c./Komisija (*Recueil*, 1663. lpp., 523. punkts) par uzticības atlaidēm Tiesa skaidri atsaucās uz EEK 86. panta otrās daļas c) apakšpunktu, saskaņā ar kuru rīcības, kas uzskatāmas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, var tostarp sastāvēt no atšķirīgu nosacījumu piemērošanas līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem, tādējādi tiem radot neizdevīgus konkurences apstākļus.

59 Līdz ar to iebildumi par to, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi juridisku kļūdu, nepamatojoties uz EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkta kritērijiem, nav pamatoti.

60 Turklāt nešķiet, ka Pirmās instances tiesas veiktajā attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas seku vērtējumā nepareizi tika piemērota Tiesas judikatūra.

61 Iepriekš minētajos spriedumos lietās *Hoffmann-La Roche*/Komisija un *Michelin*/Komisija Tiesa konstatēja, ka dažas divu dominējošo uzņēmumu piešķirtās atlaides ir uzskatāmas par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

62 Pirmais no šiem diviem spriedumiem attiecās uz atlaidēm, ko piešķīris uzņēmums, kas ražo vai pārdod vitamīnus, un kuru piešķiršana visbiežāk bija tieši saistīta ar nosacījumu, ka noteiktu periodu partnerim pilnībā vai galvenokārt ir jāiegādājas vajadzīgais noteiktu vitamīnu apmērs no sabiedrības *Hoffmann-La Roche*. Tiesa uzskatīja, ka šāda atlaižu sistēma ir dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, un norādīja, ka uzticības atlaižu piešķiršana, lai motivētu pircēju iepirkties tikai dominējošajā stāvoklī esošajā uzņēmumā, nav saderīga ar netraucētas konkurences kopējā tirgū mērķi (iepriekš minētais spriedums lietā *Hoffmann-La Roche*/Komisija, 90. punkts).

63 Atšķirībā no prāvas šā pirmā sprieduma pamatā, prāvā, kurā pasludināts otrais spriedums, sabiedrības *Michelin* partnerim nebija pilnībā vai galvenokārt jāiepērkas šajā uzņēmumā. Tomēr mainīgās ikgadējās atlaides, ko piešķīra minētais uzņēmums, bija saistītas ar mērķiem, proti, lai tās saņemtu, tā partneriem bija jāsasniedz individuāli pārdošanas apjoma rezultāti. Šajā prāvā Tiesa izklāstīja to faktoru virkni, kas tai likuši uzskatīt, ka attiecīgā atlaižu sistēma ir uzskatāma par dominējošā

stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. It īpaši šajā sistēmā tiek ņemts vērā relatīvi ilgs periods, proti, gads, un tās darbība partneriem nav pārskatāma, un pastāv būtiskas atšķirības starp sabiedrības *Michelin* un tās galveno konkurentu tirgus daļām (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Michelin*/Komisija, 81.–83. punkts).

64 Pretēji *BA* apgalvotajam no šiem diviem spriedumiem neizriet, ka dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu piešķirtajām prēmijām un atlaidēm ļaunprātīgas izmantošanas raksturs ir tikai aprakstītajos apstākļos. Kā savu secinājumu 41. punktā minēja ģenerāladvokāte — attiecīgās prēmiju sistēmas ir jāizvērtē, ņemot vērā faktorus, uz kuriem Tiesa līdz šim ir pamatojusies un kuri ir piemērojami arī tādos gadījumos kā šis.

65 Šajā ziņā iepriekš minētajam spriedumam lietā *Michelin*/Komisija īpaši ir nozīme šajā prāvā, jo tas attiecas uz tādu atlaižu sistēmu, kas ir atkarīga no individuālu pārdošanas apjoma mērķu sasniegšanas un kas nav nedz daudzuma atlaides, kas ir saistītas tikai ar iepirkumu apmēru, nedz arī uzticības atlaides iepriekš minētā sprieduma lietā *Hoffmann-La Roche*/Komisija izpratnē, jo sabiedrības *Michelin* ieviestā sistēma neietvēra nekādas mazumtirgotāju saistības iepirkties tikai vai noteiktā apmērā dominējošajā stāvoklī esošajā uzņēmumā.

66 Attiecībā uz EKL 82. panta piemērošanu no pārdošanas mērķiem atkarīgajai atlaižu sistēmai iepriekš minētā sprieduma lietā *Michelin*/Komisija 70. punkts nosaka: aizliedzot ļaunprātīgi izmantot dominējošo stāvokli tirgū, jo tādējādi var tikt

ietekmēta tirdzniecība starp dalībvalstīm, šie panti attiecas uz rīcību, kas var ietekmēt tā tirgus struktūru, kur konkurences līmenis jau ir vājāks, un kura — tieši tādēļ, ka jau kāds uzņēmums atrodas šādā stāvoklī, ar citiem līdzekļiem un pasākumiem nekā tie, kas reglamentē normālu preču un pakalpojumu konkurenci, pamatojoties uz uzņēmēju veikumu, rada šķēršļus tirgū joprojām pastāvošā konkurences līmeņa saglabāšanai vai šās konkurences attīstībai.

67 Lai noteiktu, vai dominējošajā stāvoklī esošais uzņēmums ir ļaunprātīgi izmantojis šo stāvokli, piemērojot tādu atlaižu sistēmu, kas ir aprakstīta šā sprieduma 65. punktā, Tiesa nosprieda, ka ir jāizvērtē visi apstākļi kopumā, tostarp atlaižu piešķiršanas kritēriji un noteikumi, un jāizvērtē, vai šīs atlaides, sniedzot priekšrocības, kas nav balstītas uz nevienu ekonomiski pamatotu apsvērumu, atņem vai ierobežo pircēja izvēles iespēju attiecībā uz tā iepirkumu avotiem, liedz konkurentiem pieeju tirgum, piemēro tirdzniecības partneriem atšķirīgus nosacījumus līdzvērtīgos darījumos vai pastiprina dominējošo stāvokli, traucējot konkurenci (iepriekš minētais spriedums lietā *Michelin*/Komisija, 73. punkts).

68 Līdz ar to, lai spriestu par dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma tādu atlaižu vai prēmiju iespējamo ļaunprātīgo izmantošanu, kas nav nedz kvantitātes, nedz uzticības atlaides vai prēmijas iepriekš minētā sprieduma lietā *Hoffmann-La Roche*/Komisija izpratnē, vispirms ir jāpārbauda, vai šīs atlaides un prēmijas var radīt izslēgšanas sekas, proti, tās, pirmkārt, padara dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma konkurentiem sarežģītu, pat neiespējamu, pieeju tirgum un, otrkārt, tā partneriem padara sarežģītu, pat neiespējamu, izvēles izdarīšanu starp vairākiem iepirkumu avotiem vai tirdzniecības partneriem.

69 Turklāt ir jāizvērtē, vai pastāv objektīvs ekonomisks pamatojums piešķirtajām atlaidēm un prēmijām. Atbilstoši Pirmās instances tiesas analīzei pārsūdzētā sprieduma 279.–291. punktā uzņēmumam ir atļauts pierādīt, ka tai prēmiju sistēmai, kas rada izslēgšanas sekas, ir ekonomisks pamatojums.

70 Attiecībā uz pirmo aspektu Tiesas judikatūra sniedz norādes par gadījumiem, kuros dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma piešķirto atlaižu vai prēmiju sistēmas nav vienkārša īpaši labvēlīga piedāvājuma tirgū izteiksme, bet tām ir izslēgšanas sekas.

71 Vispirms, izslēgšanas sekas var rasties no mērķa atlaidēm vai prēmijām, proti, tām, kuru piešķiršana ir saistīta ar individuāli noteiktu pārdošanas mērķu sasniegšanu (iepriekš minētais spriedums lietā *Michelin*/Komisija, 70.–86. punkts).

72 No Pirmās instances tiesas atzinumiem pārsūdzētā sprieduma 10. un 15.–17. punktā izriet, ka attiecīgo prēmiju sistēma tikusi izstrādāta atkarībā no individuālajiem pārdošanas mērķiem, jo prēmiju likme bija atkarīga no *BA* biļešu pārdošanas apgrozījuma attīstības katrai ceļojumu aģentūrai konkrētajā periodā.

73 Tāpat no Tiesas judikatūras izriet, ka partneru saistības pret dominējošā stāvoklī esošo uzņēmumu un uz tiem izdarītais spiediens var būt īpaši stipri, ja atlaides un prēmijas neattiecas tikai uz šā uzņēmuma preču pirkuma vai pārdevuma

apgrozījuma palielinājumu, ko sasniedz tā partneri konkrētajā periodā, bet tas attiecas arī uz šo pirkumu vai pārdevumu apgrozījumu kopumā. Šādā veidā attiecībā uz dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma precēm samērā nelielas apgrozījuma izmaiņas — vai nu tā palielinājums, vai samazinājums — rada nesamērīgas sekas partneriem (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Michelin*/Komisija, 81. punkts).

74 Pirmās instances tiesa konstatēja, ka attiecīgā prēmiju sistēma rada līdzīgu situāciju. Pirkumu apjoma palielināšanas mērķu sasniegšana nozīmē tās komisijas maksas palielinājumu, kas tiek pārskaitīta par visām attiecīgo ceļojumu aģentūru pārdotajām *BA* biļetēm un nevis tikai par tām biļetēm, kas pārdotas pēc minēto mērķu sasniegšanas (pārsūdzētā sprieduma 23. punkts). Tādējādi noteicoša nozīme ceļojumu aģentūras komisijas maksas saņemšanai varētu būt pārdotais apjoms kopumā un nevis dažas papildus pārdotās *BA* biļetes pēc noteikta apgrozījuma sasniegšanas (Komisijas lēmuma pamatojuma 29. un 30. punkts, kas atspoguļots pārsūdzētā sprieduma 23. punktā). Pirmās instances tiesa, kas apraksta šo raksturīpašību un šīs sekas pārsūdzētā sprieduma 272. un 273. punktā, atzīmē, ka palielinātās komisijas maksas progresīvā likme rada "ļoti būtisku ietekmi uz blakustirgu", un uzsver radikālās sekas, ko varētu radīt neliels *BA* biļešu pārdošanas apjoma samazinājums no rezultātiem atkarīgo prēmiju likmēm.

75 Visbeidzot, Tiesa uzskatīja, ka spiediens, ko uz mazumtirgotājiem izdarīja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, kas piešķīra šāda rakstura atlaides, ir pastiprināts, ja šim uzņēmumam pieder daudz lielākas tirgus daļas nekā tā konkurentiem (šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Michelin*/Komisija, 82. punkts). Tā nosprieda, ka šādos apstākļos minētā uzņēmuma konkurentiem ir īpaši grūti pārspēt atlaides vai prēmijas, kas balstītas uz kopējo pārdevumu apjomu. Ņemot vērā, ka dominējošā stāvoklī esošajam uzņēmumam pieder lielākas tirgus daļas, tas parasti ir tirdzniecības partneris tirgū, no kura nevar izvairīties. Visbiežāk atlaides vai prēmijas, ko piešķir šāds uzņēmums, pamatojoties uz kopējo apgrozījumu, pilnībā

gūst virsroku pat pār tā konkurentu dāsnākiem piedāvājumiem. Lai piesaistītu dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma partnerus vai no tiem saņemtu pietiekamu pasūtījumu apjomu, minētajiem konkurentiem ir tiem jāpiedāvā daudz lielākas atlaižu vai prēmiju likmes.

76 Šajā gadījumā Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 277. punktā atzina, ka *BA* tirgus daļa bija daudz lielāka nekā tās pieciem galvenajiem konkurentiem Apvienotajā Karalistē. Minētā sprieduma 278. punktā tika atzīmēts, ka konkurējošās aviosabiedrības nebija spējīgas piedāvāt ceļojumu aģentūrām tādas pašas priekšrocības kā *BA*, jo tās nevarēja gūt Apvienotajā Karalistē pietiekamus ienākumus, lai piedāvātu pietiekami lielu finansiālu pamatojumu, kas ļautu izveidot ar *BA* salīdzināmu prēmiju sistēmu.

77 Līdz ar to Pirmās instances tiesa ir pamatoti izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma 270.–278. punktā, vai attiecīgajām prēmiju sistēmām ir uzticības vairošanas efekts, kas, iespējams, var radīt izslēgšanas sekas.

78 Attiecībā uz tirgus datu un konkurences stāvokļa izvērtēšanu ir jāatgādina, ka Tiesai nav apelācijas ietvaros sava novērtējuma vietā jāņem vērā Pirmās instances tiesas novērtējums. Saskaņā ar EKL 225. pantu un Tiesas Statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas sūdzības Tiesai iesniedz tikai par tiesību jautājumiem. Faktu izvērtēšana kā tāda nav uzskatāma par Tiesas kontrolei iesniegto tiesību jautājumu, izņemot gadījumu, ja, iespējams, ir notikusi faktu un pierādījumu sagrozīšana, kas attiecīgajā gadījumā nav apgalvots (šajā sakarā skat. it īpaši 2005. gada 15. septembra spriedumu lietā C-37/03 P *BioID*/ITSB, Krājums, I-7975. lpp., 43. un 53. punkts;

2006. gada 21. septembra spriedumu lietā C-113/04 P *Technische Unie*/Komisija, Krājums, I-8831. lpp., 83. punkts, kā arī 2006. gada 28. septembra rīkojumu lietā C-552/03 P *Unilever Bestfoods*/Komisija, Krājums, I-9091. lpp., 57. punkts). Tādējādi *BA* iebildums par to, ka tās konkurenti finansiālā ziņā bija spējīgi iesniegt ceļojumu aģentūrām pretpiedāvājumus, nav pieņemams.

79 Tas pats attiecas uz *BA* pieņēmumu, ka Pirmās instances tiesa ir pārāk augstu novērtējusi attiecīgo prēmiju sistēmu "ļoti būtisko ietekmi uz blakustirgu". Tādējādi *BA* apstrīd faktus un pierādījumus, kurus izvērtēja Pirmās instances tiesa, kas ir uzskatāms par apelācijas ietvaros nepieņemamu iebildumu.

80 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka pirmā pamata pirmā daļa daļēji nav pieņemama un daļēji nav pamatota.

Par pirmā pamata otro daļu, kas attiecas uz Pirmās instances tiesas veikto attiecīgo prēmiju sistēmu objektīvā ekonomiskā pamatojuma piemērotības izvērtēšanu

— Lietas dalībnieku argumenti

81 *BA* kļūdaini uztver Pirmās instances tiesas atziņas pārsūdzētā sprieduma 279. un turpmākajos punktos, saskaņā ar kurām *BA* komisijas maksas nebija balstītas uz ekonomiski pamatotiem apsvērumiem. Pēc *BA* domām, tas, ka aviosabiedrība maksā atlīdzību ceļojumu aģentūrām, kuras tai ļauj palielināt pārdevumu apmēru un

palīdzēt segt noteiktās, sakarā ar papildu pasažieru nodrošināšanu paaugstinātās, izmaksas, ir ekonomiski pamatots.

82 Komisija un *Virgin* apstrīd šo nostāju. Komisija atzīmē, ka *BA* argumentācija šajā sakarā bijusi lakoniska. Lai attaisnotu aviosabiedrību rīcību, vēloties segt minēto izmaksu daļu, nepietiek paziņot, ka avionozari raksturo noteiktās paaugstinātās cenas. Katrā ziņā konkurējošajiem uzņēmumiem arī bija jāsedz noteiktās paaugstinātās izmaksas. Tomēr, ja dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, tāds kā *BA*, veic izslēgšanas pasākumus, šo uzņēmumu ienākumi samazināsies un tiem kļūs grūtāk segt šīs izmaksas.

83 *Virgin* apgalvo, ka kvantitatīvo atlaižu sistēma, kas ir saistīta tikai ar to, cik liels ir iepirkums no dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma, principā ir ekonomiski pamatota, jo kvantitatīvās atlaides ir paredzētas, lai atspoguļotu uzņēmuma gūtos efektivitātes ienākumus un veikto pašizmaksu samazinājumu. Tomēr Pirmās instances tiesā *BA* pati atzina, ka nav saiknes starp iespējamo pašizmaksu samazinājumu, kas veikts, pateicoties *BA* biļetēm, kas pārdotas pēc pārdošanas apjoma mērķu sasniegšanas, no vienas puses, un komisijas maksu, kas piešķirtas Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām kā atlīdzība par minēto mērķu pārsniegšanu, likmes palielinājumu.

— Tiesas vērtējums

84 Atlaides vai prēmijas, ko šiem partneriem piešķīra dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, nav obligāti jāuzskata par ļaunprātīgu izmantošanu un līdz ar to — par tādām, ko aizliedz EKL 82. pants. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai tās atlaides un prēmijas, kas nav pamatotas ar kādiem saimnieciskiem pakalpojumiem, kas tās

attaisnotu, ir uzskatāmas par ļaunprātīgu izmantošanu (šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietās *Hoffmann-La Roche*/Komisija, 90. punkts, un *Michelin*/Komisija, 73. punkts).

85 Kā tika noteikts šā sprieduma 69. punktā, Pirmās instances tiesa, uzskatot, ka attiecīgo prēmiju sistēmas rada izslēgšanas sekas, pamatoti izvērtēja, vai šīs sistēmas bija objektīvi ekonomiski pamatotas.

86 Dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma īstenoto atlaižu vai prēmiju sistēmu ekonomiskā pamatojuma izvērtēšanai ir jānotiek, pamatojoties uz visiem attiecīgā gadījuma apstākļiem (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Michelin*/Komisija, 73. punkts). Ir svarīgi noteikt, vai konkurencei nelabvēlīgās izslēgšanas sekas, kas izriet no šādas sistēmas, var tikt līdzsvarotas, pat pārspētas, ar priekšrocībām efektivitātes ziņā, ko bauda arī patērētājs. Ja šīs sistēmas izslēgšanas sekas nav saistītas ar tirgus un patērētāju priekšrocībām vai ja tas pārsniedz šo priekšrocību sasniegšanai nepieciešamo, minētā sistēma ir uzskatāma par ļaunprātīgu izmantošanu.

87 Šajā spriedumā Pirmās instances tiesa, pareizi pamatojoties uz Tiesas judikatūrā noteiktajiem kritērijiem, izvērtēja, vai attiecīgajām prēmiju sistēmām ir ekonomisks pamatojums. Pārsūdzētā sprieduma 284. un 285. punktā tā ieņēma nostāju par *BA* izvirzītajiem argumentiem, kas īpaši attiecās uz aviotransporta izmaksu paaugstināto līmeni un pasažieru plūsmas lidmašīnās koeficienta lielumu. Pamatojoties uz savu šā

gadījuma apstākļu vērtējumu, Pirmās instances tiesa secināja, ka minētās sistēmas nekādi nav objektīvi ekonomiski pamatotas.

88 Šajā kontekstā ir jākonstatē, ka *BA* argumenti par aviotransporta izmaksu paaugstināto līmeni un pasažieru plūsmas lidmašīnās koeficienta lielumu nav pieņemami šā sprieduma 78. punktā izklāstīto iemeslu dēļ, jo ar šiem argumentiem *BA* patiesībā apstrīd Pirmās instances tiesas veikto faktu un pierādījumu vērtējumu. Tomēr Tiesai apelācijas sūdzības izskatīšanā nav jāaizstāj Pirmās instances tiesas veiktais tirgus datu un konkurences stāvokļa vērtējums ar savu vērtējumu.

89 Līdz ar to pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepieņemama.

90 Tā rezultātā Pirmās instances tiesa, nepieļaudama juridisku kļūdu, konstatēja, ka attiecīgo prēmiju sistēmām bija uzticības vairošanas efekts, ka tādējādi tās radīja izslēgšanas sekas un ka tās nebija ekonomiski pamatotas.

91 Līdz ar to ir jānoraida pirmais pamats kopumā.

Par otro pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai neizvērtējot iespējamās sekas BA *piešķirtajām komisijas maksām, ne arī ņemot vērā pierādījumus, saskaņā ar kuriem minētajām komisijas maksām nebija nekādu materiālu seku attiecībā uz konkurējošajām aviosabiedrībām*

Lietas dalībnieku argumenti

92 Ar savu otro pamatu *BA* būtībā pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā neizvērtēja attiecīgo prēmiju sistēmu iespējamās sekas, proti, to, vai pastāv izslēgšanas sekas, kaut arī EKL 82. pants paredz, ka katrā atsevišķā gadījumā ir jāizvērtē patiesās vai iespējamās sekas, ko radījušas strīdīgās rīcības, nevis vienkārši jāpamatojas uz šo rīcību formu vai pieņēmumu, ka šādas sekas pastāv.

93 Šajā ziņā, precizējot, ka tā nevienā brīdī nav apgalvojusi, ka katrā atsevišķajā gadījumā ir jāpierāda patiesās, konkurencei nelabvēlīgās, sekas, *BA* uzsvēra, ka šajā prāvā bija pierādījumi, kas skaidri norādīja, ka attiecīgo prēmiju sistēmām nebija nekādu būtisku seku. Šie pierādījumi atklāja, ka Apvienotajā Karalistē konkurējošo aviosabiedrību tirgus daļas palielinājās iespējamā pārkāpuma periodā un ka ceļojumu aģentūru pārdoto *BA* biļešu proporcija pārdevumu apjomā samazinājās. Pēc *BA* domām, Pirmās instances tiesai bija jāņem vērā acīmredzamie pierādījumi par izslēgšanas seku neesamību. Proti, citās prāvās ņemot vērā pierādījumus par dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma tirgus daļu palielināšanos un konkurentu tirgus daļu samazināšanos, lai pamatotu to, ka pastāv ļaunprātīga izmantošana, šajā gadījumā tai turpretī bija jāatzīst, ka pierādījumi par pretējo ir atbilstoši, lai apgāztu pieņēmumu par ļaunprātīgu izmantošanu.

94 Tomēr pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa noraidīja šos pierādījumus, 295. punktā apgalvojot: tā kā Apvienotajā Karalistē reģistrētās ceļojumu aģentūras pārmesto faktu laikā nodrošināja 85 % ieņēmumus no visām šīs dalībvalsts teritorijā pārdotajām aviobiļetēm, *BA* rīcība "nevarēja neradīt" konkurējošo aviosabiedrību izslēgšanas sekas, un šā paša sprieduma 298. punktā apgalvojot, ka *BA* konkurenti sasniegtu labākus rezultātus, ja šādas rīcības nebūtu, pārsūdzētā sprieduma 297. punktā Pirmās instances tiesa nepamatoti piebilda, ka, tā kā dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums īsteno praksi, lai izspiestu savus konkurentus, apstāklis, ka rezultāts nav sasniegts, nav pietiekams, lai apgāztu konstatējumu, ka pastāv ļaunprātīga izmantošana.

95 *Virgin* uzskata šo pamatu par nepieņemamu un Komisija — par nepamatotu. Tās tostarp apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ilgi izvērtēja attiecīgo prēmiju sistēmu iespējamās sekas pārsūdzētā sprieduma 271. un turpmākajos punktos pirms minēto seku izvērtēšanas 294. un 295. punktā. Tās piebilst, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai pierādītu, ka prakse ir uzskatāma par ļaunprātīgu izmantošanu, pietiek pierādīt, ka pastāv konkurences traucēšanas risks, un nav jāpierāda, ka tai faktiski bija šādas sekas. Komisija uzsver, ka iepriekš minētā sprieduma lietā *Michelin*/Komisija 73. punktā Tiesa nosprieda, ka bija jāizvērtē, vai attiecīgajām atlaidēm "bija tendence" radīt noteiktas ierobežojošas sekas.

Tiesas vērtējums

96 Attiecībā uz *BA* argumentu, saskaņā ar kuru Pirmās instances tiesa nav izvērtējusi attiecīgo prēmiju sistēmu iespējamās sekas, pietiek konstatēt, ka pārsūdzētā sprieduma 272. un 273. punktā Pirmās instances tiesa ir izskaidrojusi šo sistēmu mehānismu.

97 Uzsvērdama "ļoti būtisko ietekmi uz blakustirgu", kas ir saistīta ar palielināto komisijas maksu likmju progresīvo raksturu, tā apraksta šo likmju pakāpinājuma efektu, secīgos periodos pārdoto *BA* biļešu skaita palielinājumu un otrādi — nesamērīgu minēto likmju samazinājumu pat gadījumā, ja, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir nedaudz samazinājies pārdoto *BA* biļešu skaits.

98 Ar šādu pamatojumu Pirmās instances tiesa varēja secināt, nepieļaujot juridisku kļūdu, ka attiecīgajām prēmiju sistēmām bija uzticības vairošanas efekts. No tā izriet, ka *BA* iebildums, ar kuru tā pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā nepārbaudīja minēto sistēmu iespējamās sekas, nav pamatots.

99 Papildus ir jāatzīmē, ka savas apelācijas sūdzības 99. punktā *BA* atzīst, ka pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa pamatoti uzskatīja, ka ceļojumu aģentūras tika stimulētas palielināt tās izdoto biļešu pārdošanas apjomu. Turklāt savas apelācijas sūdzības 113. punktā tā apgalvo, ka, ja Pirmās instances tiesa būtu izvērtējusi attiecīgo prēmiju sistēmu patieso vai iespējamo ietekmi uz konkurenci ceļojumu aģentūru vidū, tā secinātu, ka šī ietekme bija nenozīmīga.

100 No tā izriet, ka *BA* nopietni neapstrīd, ka šīm sistēmām ir tendence vairot ceļojumu aģentūru uzticību un attiecīgi ietekmēt konkurējošo aviosabiedrību stāvokli.

101 Attiecībā uz *BA* apgalvojumiem par pierādījumiem, ka attiecīgās prēmiju sistēmas nerada izslēgšanas sekas, kurus Pirmās instances tiesa nav pietiekami ņēmusi vērā,

pietiek konstatēt, ka šī otrā pamata daļa nav pieņemama šīs apelācijas ietvaros šā sprieduma 78. punktā jau izklāstīto iemeslu dēļ.

102 Tādējādi ir jānoraida otrais pamats kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par trešo pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai neizvērtējot, vai BA *rīcība "kaitē patērētājiem" EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkta izpratnē*

Lietas dalībnieku argumenti

103 Savā trešajā pamatā *BA* uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi juridisku kļūdu, neizvērtējot, vai attiecīgās prēmiju sistēmas kaitēja patērētājiem, kā to paredz EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkts, ko Tiesa interpretēja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Suiker Unie* u.c./Komisija. Neveicot nekādu šā apstākļa analīzi, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 295. punktā aprobežojās ar *BA* rīcības ietekmes uz tās konkurentiem Apvienotās Karalistes aviotransporta tirgos izvērtēšanu.

104 Atsaucoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Europemballage* un *Continental Can*/Komisija, Komisija un *Virgin* uzskata, ka šis pamats nav pamatots, jo EKL

82. pants attiecas ne tikai uz praksi, kas var tūlītēji kaitēt patērētājiem, bet arī uz to, kas tiem kaitē, apdraudot efektīvas konkurences struktūru.

Tiesas vērtējums

105 Pirmkārt, ir jāatgādina, kā tas ir izklāstīts šā sprieduma 57. un 58. punktā, ka atlaides un prēmijas, ko piešķir dominējošā stāvoklī esošais uzņēmums, var būt pretrunā EKL 82. pantam, pat ja tās neatbilst nevienam šā panta otrajā daļā minētajam piemēram.

106 Turklāt, kā Tiesa konstatēja iepriekš minētā sprieduma lietā *Europemballage* un *Continental Can*/Komisija 26. punktā, EKL 82. pants attiecas ne tikai uz praksi, kas var tūlītēji kaitēt patērētājiem, bet arī uz to, kas tiem kaitē, apdraudot efektīvas konkurences struktūru, kas minēta EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktā.

107 Līdz ar to Pirmās instances tiesa varēja, nepieļaujot juridisku kļūdu, nevis izvērtēt, vai *BA* rīcība kaitēja patērētājiem EKL 82. panta otrās daļas b) apakšpunkta izpratnē, bet pārbaudīt pārsūdzētā sprieduma 294. un 295. punktā, vai attiecīgajām prēmiju sistēmām bija konkurenci ierobežojošas sekas, un uzskatīt, ka Komisija bija pierādījusi šādu seku pastāvēšanu apstrīdētajā lēmumā.

108 Ņemot vērā šos apsvērumus, trešais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz juridisku kļūdu, Pirmās instances tiesai uzskatot, ka jaunajai, no rezultātiem atkarīgu prēmiju, sistēmai bija tādas pašas sekas kā tirdzniecības līgumiem, neņemot vērā atšķirību, kas saistīta ar attiecīgā perioda ilgumu, un neanalizējot un neaprēķinot attiecīgo prēmiju sistēmu sekas attiecībā uz BA *konkurentiem*

109 Ceturtais *BA* izvirzītais pamats sastāv no divām daļām, kur pirmā attiecas uz atšķirībām starp tirdzniecības līgumiem un jauno, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmu, un otrā saistīta ar prasībām attiecībā uz pierādījumiem par attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas sekām.

Par ceturtā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz atšķirībām starp tirdzniecības līgumiem un jauno, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmu

— Lietas dalībnieku argumenti

110 Ar ceturtā pamata pirmo daļu *BA* izvirza iebildumu Pirmās instances tiesai par to, ka tā uzskatījusi, ka tirdzniecības līgumi un jaunā, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēma ir radījuši līdzvērtīgas ierobežojošas sekas konkurencei, kaut arī tām ir būtiskas atšķirības. Proti, tirdzniecības līgumu gadījumā prēmiju piešķiršanai

attiecīgais periods ir viens gads, bet jaunās, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmas gadījumā — viens mēnesis. Tomēr tik īsa perioda kā viens mēnesis ņemšana vērā nevar radīt būtiskas izslēgšanas sekas.

111 *Virgin* uzskata, ka ceturtais pamats kopumā nav pieņemams, jo tas attiecas uz faktu vērtējumu un jebkurā gadījumā nav pamatots.

112 Komisija apgalvo, ka arguments, saskaņā ar kuru jaunā, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēma nevar radīt izslēgšanas sekas, nav pamatots.

— Tiesas vērtējums

113 Ir jāatzīmē, ka pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa ir skaidri atzinusi, ka uzticības vairošanas efekts ir gan tirdzniecības līgumiem, gan jaunajai, no rezultātiem atkarīgo prēmiju, sistēmai (pārsūdzētā sprieduma 271.–273. punkts), kaut arī tā atzīmēja atšķirības starp šo sistēmu un šiem līgumiem sakarā ar attiecīgā perioda ilgumu (pārsūdzētā sprieduma 11. un 15. punkts). No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka neatkarīgi no attiecīgo periodu ilguma atšķirības Pirmās instances tiesa piešķīra pārāk lielu nozīmi, pirmkārt, tam, ka gan minētie līgumi, gan minētā sistēma ik periodu varēja radīt komisijas maksas likmju pakāpinātu palielinājumu tādēļ, ka tām ir "ļoti būtiska ietekme uz blakustirgu" (pārsūdzētā sprieduma 272. punkts), un,

otrkārt, tam, ka *BA* konkurenti nebija spējīgi, ņemot vērā to, ka to tirgus daļas bija ievērojami mazākas, līdzsvarot šo līgumu un šīs sistēmas vispārējās sekas ar pretpiedāvājumiem (pārsūdzētā sprieduma 278. punkts).

114 Katrā ziņā šis šā gadījuma apstākļu vērtējums attiecas uz faktu un pierādījumu vērtējumu, kas ir Pirmās instances tiesas ekskluzīvā kompetencē. Šā sprieduma 78. punktā jau norādīto iemeslu dēļ Tiesai apelācijas sūdzības izskatīšanā nav jāaizstāj Pirmās instances tiesas veiktais tirgus datu un konkurences stāvokļa vērtējums ar savu vērtējumu, tostarp attiecībā uz konkrēto periodu ilgumu un šā fakta iespējamo ietekmi uz attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas sekām.

115 Līdz ar to ceturtā pamata pirmā daļa nav pieņemama.

Par ceturtā pamata otro daļu, kas attiecas uz prasībām par attiecīgo prēmiju sistēmu izslēgšanas seku pierādījumiem

— Lietas dalībnieku argumenti

116 Ar ceturtā pamata otro daļu *BA* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini neizvērtēja visus šā gadījuma apstākļus, lai noteiktu, vai attiecīgo prēmiju sistēmas negatīvi ietekmēja *BA* konkurējošās aviosabiedrības. Pirmās instances tiesa nekādā veidā necentās noteikt, vai un kādā mērā šīs kompānijas tika kavētas pretpiedāvā-

jumu iesniegšanā, un vienkārši balstījās uz vispārīgiem pieņēmumiem. Tādējādi tā aprobežojās ar tādiem vispārīgiem apgalvojumiem, kā "ļoti būtiska ietekme uz blakustirgu" un iespēju ik periodu "pakāpeniski palielināt" komisijas maksu likmes.

117 Pēc *BA* domām, šī paviršā pieeja bija pretēja tai, ko Tiesa bija piemērojusi iepriekš minētajos spriedumos lietās *Hoffmann-La Roche*/Komisija un *Michelin*/Komisija. Šajos spriedumos Tiesa nebija secinājusi, ka dominējošais stāvoklis ticis ļaunprātīgi izmantots tikai tādēļ, ka attiecīgo sistēmu ietvaros par noteiktā līmeņa sasniegšanu varēja saņemt lielas atlaides. Tieši pretēji — tā izvērtēja vairākus specifiskus elementus, kas kopumā norādīja, ka stimulēšanas sistēmas faktiski izraisīja izslēgšanu.

118 Atbilstoši *BA* norādītajam Pirmās instances tiesai bija jāpiemēro šāda pieeja un jāizvērtē vispārīgās un atbilstošās peļņas summas, kas gūtas, tiklīdz tika sasniegts viens vai vairāki noteiktie līmeņi, tas, vai līmenis vai līmeņi atbilst pircēju vajadzībām, vai tirgus ir spējīgs attīstīties vai nav, attiecīgā perioda ilgums un tirgus kopējie procenti, kas ir pakļauti cenu samazinājumam (šajā gadījumā — ceļojumu aģentūru pakalpojumi). Tomēr pārsūdzētajā spriedumā neviens no šiem elementiem netika ņemts vērā. Pirmās instances tiesa drīzāk pieņēma, ka iespēja gūt lielāku vidējo komisijas maksas likmi par pārdoto *BA* biļešu skaita palielināšanos neizbēgami radīja nelikumīgas izslēgšanas sekas attiecībā uz konkurējošajām aviosabiedrībām.

119 Komisija uzskata, ka arguments par to, ka nav aprēķināti *BA* konkurentu noieta tirgu ierobežojumi, nav pieņemams atbilstoši Tiesas Reglamenta 42. panta 2. punktam un 118. pantam, jo Komisija bija veikusi šādu aprēķinu apstrīdētā lēmuma pamatojuma 30. punktā un *BA* nebija apstrīdējusi šo Komisijas argumentācijas daļu pirmajā instancē.

— Tiesas vērtējums

120 Ar ceturtā pamata otro daļu *BA* pārmet Pirmās instances tiesai paviršu pieeju attiecīgo prēmiju sistēmu seku analīzē, it īpaši aprēķinu trūkumu apsvērumos par šo sistēmu izslēgšanas sekām un tādu vispārīgo apgalvojumu izmantošanu, kā komisijas maksu ik perioda "ļoti būtisku ietekmi uz blakustirgu".

121 Pretēji Komisijas apgalvotajam šī daļa nav nepieņemama saskaņā ar Tiesas Reglamenta 42. panta 2. punktu un 118. pantu tādēļ, ka *BA* pirmajā instancē nebija apstrīdējusi ar to saistīto apstrīdētā lēmuma daļu, proti, šā lēmuma pamatojuma 30. punktā ietvertos aprēķinus, kas bija paredzēti, lai ilustrētu ļoti būtisko ietekmi uz komisijas maksām, ko saņēma ceļojumu aģentūras par dažu papildu *BA* biļešu pārdošanu.

122 *BA* iebildums neattiecas uz pašiem aprēķiniem, ko Komisija sniedza kā piemēru, bet uz Pirmās instances tiesas veikto attiecīgo prēmiju sistēmu vērtējumu. Tādējādi ceturtā pamata otrā daļa ir pieņemama.

123 Tomēr tā nav pamatota, jo Pirmās instances tiesas vērtējums, ko *BA* apstrīdēja, ir jāņem vērā saistībā ar apstrīdētajā lēmumā ietvertajiem aprēķiniem. Pirmās instances tiesa skaidri citē pārsūdzētā sprieduma 23. punktā šā lēmuma pamatojuma 30. punktu. No tā izriet, ka Pirmās instances tiesas apsvērumi, ko *BA* kritizēja, ir balstīti uz pietiekamiem aprēķiniem. Tādējādi iebildums par Pirmās instances tiesas vērtējuma pamatojuma trūkumu, saskaņā ar kuru *BA* konkurenti nebija spējīgi iesniegt pretpiedāvājumus, kas varētu līdzsvarot attiecīgās prēmiju sistēmas, neatbilst faktiem.

124 Līdz ar to ceturtā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

125 Tādējādi ir jānoraida ceturtais pamats kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par piekto pamatu, kas attiecas uz Pirmās instances tiesas nepareizi veikto EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta piemērošanu, izvērtējot attiecīgo prēmiju sistēmu diskriminējošās sekas attiecībā uz Apvienotajā Karalistē reģistrētajām ceļojumu aģentūrām

126 Vispirms ir jāatzīmē, ka neatkarīgi no Tiesas atzinumiem par četriem pirmajiem *BA* izvirzītajiem pamatiem, kas attiecas uz attiecīgo prēmiju sistēmu ļaunprātīgās izmantošanas raksturu, kurš izriet no *BA* konkurējošo uzņēmumu izslēgšanas sekām bez objektīva ekonomiska pamatojuma, ir jāizvērtē piektais pamats, tā kā *BA* saglabā interesi apstrīdēt, ka minētās sistēmas ir aizliegtas, piemērojot EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktu, jo uzliktā naudas soda apmērs var tikt samazināts, ja atbilstoši minētajai tiesību normai tiek atzīts, ka ļaunprātīgās izmantošanas raksturs nepastāv.

Lietas dalībnieku argumenti

127 Ar savu piekto pamatu, kas attiecas uz pārsūdzētā sprieduma 233.–240. punktu, kuros Pirmās instances tiesa apstiprināja Komisijas atzinumus par attiecīgo prēmiju

sistēmu diskriminējošajām sekām, *BA* būtībā pārmet Pirmās instances tiesai secinājumu, ka šīs sistēmas rada diskriminējošas sekas Apvienotajā Karalistē reģistrēto ceļojumu aģentūru vidū, pamatojoties uz nepareizu EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta piemērošanu.

128 Pēc *BA* domām, Pirmās instances tiesa pamatojās tikai uz pieņēmumu, kas ietverts pārsūdzētā sprieduma 238. punktā, ka tas vien, ka divām ceļojumu aģentūrām tiek piemērotas atšķirīgas komisijas maksas likmes, kaut arī tās gūst līdzvērtīgus ienākumus no *BA* biļešu pārdošanas, "dabiski" būtiski ietekmē to konkurēt spēju.

129 Tomēr atbilstoši *BA* teiktajam, lai varētu piemērot EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktu, nepietiek ar atšķirīgu attieksmi vien, divām ceļojumu aģentūrām saņemot dažādas komisijas maksas likmes. Šī tiesību norma aizliedz atšķirīgu attieksmi tikai tad, ja salīdzināmie veikumi ir līdzvērtīgi, ja tiem piemērotie nosacījumi ir atšķirīgi un ja ceļojumu aģentūrai, kas saņem zemāku komisijas maksu, konkurences stāvoklis ir nelabvēlīgāks nekā ceļojumu aģentūrām, kas saņem lielāku komisijas maksu.

130 *BA* apgalvo, pirmkārt, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi juridisku kļūdu attiecībā uz EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktu, uzskatot, ka darījumi, kuros ir iesaistīta ceļojumu aģentūra, kas palielina šo pārdevumu apjomu, un darījumi, kuros ir iesaistīta ceļojumu aģentūra, kas to nepalielina, ir uzskatāmi par "līdzvērtīgiem sniegumiem" minētā panta izpratnē. Patiesībā to ceļojumu aģentūru stāvokli, kuru *BA* biļešu pārdotais apjoms ir palielinājies noteiktajā periodā, nevar salīdzināt ar citu ceļojumu aģentūru stāvokli, tām nesasniedzot šādu pieaugumu. Tomēr ceļojumu aģentūra, kas palielina savu apgrozījumu attiecībā uz noteiktas aviosabiedrības izdoto biļešu pārdošanu, ir īpaši lietderīga šai sabiedrībai, jo tā šai sabiedrībai ļauj segt noteiktās, pateicoties papildu pasažieru iegūšanai, palielinātās izmaksas, kas attaisno atlīdzības izmaksu.

131 Otrkārt, Pirmās instances tiesa tāpat kļūdaini neizvērtēja ceļojumu aģentūras, kas atradās nelabvēlīgā konkurences stāvoklī, kā tas prasīts EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktā.

132 Turpretī Komisija un *Virgin* vienojas par viedokli, ka attiecīgajās prēmiju sistēmās salīdzināmie fakti bez objektīva iemesla esot tikuši atšķirīgi interpretēti. Komisija tostarp apgalvo, ka ceļojumu aģentūru pakalpojumi, pārdodot *BA* biļetes, ir līdzvērtīgi, jo komisijas maksas likmju palielināšana nav saistīta ar *BA* sasniegto produktivitāti, kā rezultātā ceļojumu aģentūras, kuras attiecībā uz atskaites periodu bija palielinājušas pārdevumu apjomu, nav tai sniegušas nekādus papildu pakalpojumus. Komisija piebilst, ka tiesību aktos nav paredzēta attiecīgo ceļojumu aģentūru nelabvēlīgā konkurences stāvokļa padziļināta analīze. *Virgin* uzskata, ka jebkurā gadījumā šis nelabvēlīgais stāvoklis ir acīmredzams.

Tiesas vērtējums

133 EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkts aizliedz visa veida diskrimināciju no dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma puses, piemērojot tirdzniecības partneriem atšķirīgus nosacījumus pie līdzvērtīgiem darījumiem, tiem radot neizdevīgus konkurences apstākļus (2001. gada 29. marta spriedums lietā C-163/99 Portugāle/Komisija, *Recueil*, I-2613. lpp., 46. punkts).

134 Šajā gadījumā netiek apstrīdēts, ka *BA* piemēroja atšķirīgas komisijas maksas likmes Apvienotajā Karalistē strādājošajām ceļojumu aģentūrām atkarībā no tā, vai tās bija sasniegušas pārdevumu apjoma mērķus salīdzinājumā ar atskaites periodu vai nebija.

135 Atliek izvērtēt, pirmkārt, vai Pirmās instances tiesa pareizi pamatojās uz ceļojumu aģentūru pakalpojumu līdzvērtību, lai secinātu, ka attiecīgās prēmiju sistēmas, kuru ietvaros varēja piemērot atšķirīgas komisijas maksas likmes ceļojumu aģentūrām, kas bija pārdevušas līdzvērtīgu *BA* biļešu skaitu, bija diskriminējošas, un, otrkārt, vai tā varēja, nepieļaujot juridisku kļūdu, iztikt bez detalizētiem atzinumiem par neizdevīgas konkurences pastāvēšanu.

— Par piektā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz ceļojumu aģentūru pakalpojumu līdzvērtību

136 Ar piektā pamata pirmo daļu *BA* kritizē Pirmās instances tiesas analīzi par to, ka ir līdzvērtīgi to ceļojumu aģentūru pakalpojumi, kas sasniegušas savus *BA* biļešu pārdevumu apmēra mērķus, un to ceļojumu aģentūru pakalpojumi, kas nav sasniegušas šos mērķus. *BA* tostarp pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā nav ņēmusi vērā ekonomisko lietderību, kas no aviosabiedrību viedokļa ir lielāka ceļojumu aģentūrām, kuras sasniedz savus pārdošanas mērķus vai palielina savu apgrozījumu.

137 Par šo pēdējo punktu par to, ka Pirmās instances tiesa izvērtē šā gadījuma apstākļus, no kuriem var secināt par salīdzināmiem vai tieši otrādi — atšķirīgiem ceļojumu aģentūru pakalpojumiem tādai aviosabiedrībai kā *BA*, pietiek atgādināt, ka faktu un pierādījumu novērtējums ietilpst ekskluzīvā Pirmās instances tiesas kompetencē. Tādejādi Tiesai apelācijas sūdzības izskatīšanā nav jāaizstāj Pirmās instances tiesas veiktais tirgus datu un konkurences stāvokļa vērtējums ar savu vērtējumu. Līdz ar to šis iebildums nav pieņemams.

138 Attiecībā uz otro iebildumu, kas attiecas uz iespējamo juridisko kļūdu, ko esot pieļāvusi Pirmās instances tiesa attiecībā uz EKL 82. panta otrās daļas

c) apakšpunktu, uzskatot, ka darījumi, kuros iesaistīta ceļojumu aģentūra, kas ir palielinājusi pārdoto *BA* biļešu apmēru, un darījumi, kuros ir iesaistīta ceļojumu aģentūra, kas to nav palielinājusi, ir uzskatāmi par "līdzvērtīgiem darījumiem" minētās tiesību normas izpratnē, ir jāatzīmē, ka pārsūdzētā sprieduma 234. punktā Pirmās instances tiesa atgādināja, ka Apvienotajā Karalistē reģistrēto ceļojumu aģentūru *BA* biļešu progresīvās pārdošanas mērķu sasniegšana rada *BA* pārskaitīto komisijas maksu likmju pieaugumu ne tikai pēdējiem pārdevumiem, bet arī attiecīgajā periodā pārdoto *BA* biļešu apjomam kopumā.

139 Pirmās instances tiesa no tā loģiski secina, ka attiecīgo prēmiju sistēmu rezultātā līdzvērtīgs Apvienotajā Karalistē reģistrēto ceļojumu aģentūru pārdotais *BA* biļešu skaits tiek atlīdzināts dažādos līmeņos atkarībā no tā, vai šīs ceļojumu aģentūras ir sasniegušas savus progresīvo pārdevumu mērķus salīdzinājumā ar atskaites periodu vai nav.

140 Tādējādi nešķiet, ka Pirmās instances tiesa būtu pieļāvusi juridisku kļūdu, uzskatīdama par līdzvērtīgiem to ceļojumu aģentūru pakalpojumus, kuru pārdoto *BA* biļešu apmērs noteiktajā periodā lielā mērā palika vienā līmenī. Tādējādi otrais iebildums nav pamatots.

141 Līdz ar to piektā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemama un daļēji nepamatota.

— Par piektā pamata otro daļu, kas attiecas uz prasībām par neizdevīgu konkurences apstākļu konstatēšanu

142 Ar piektā pamata otro daļu *BA* apgalvo, ka, lai pareizi piemērotu EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktu, nepietiek ar Pirmās instances tiesas konstatējumu, kas

norādīts pārsūdzētā sprieduma 238. punktā, saskaņā ar kuru ceļojumu aģentūras to savstarpējās konkurētspējas dēļ "dabiski ietekmē atlīdzības diskriminējoši nosacījumi, kas ir [attiecīgo] prēmiju sistēmu neatņemama daļa", jo ir vajadzīgi konkrēti pierādījumi par neizdevīgiem konkurences apstākļiem.

143 Īpašais diskriminācijas aizliegums, kas paredzēts EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktā, ir daļa no sistēmas, kas atbilstoši EKL 3. panta 1. punkta g) apakšpunktam nodrošina, ka netiek traucēta konkurence iekšējā tirgū. Dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma tirdzniecības rīcība nedrīkst traucēt konkurenci tirgū nedz uz augšu, nedz uz leju, proti, konkurenci starp šā uzņēmuma piegādātājiem vai starp klientiem. Minētā uzņēmuma partneriem nedrīkst radīt labvēlīgākus vai nelabvēlīgākus apstākļus to savstarpējā konkurencē.

144 Līdz ar to, lai EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta piemērošanas nosacījumi tiktu izpildīti, ir svarīgi konstatēt ne tikai, ka dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcība tirgū ir diskriminējoša, bet arī, ka tās tendence ir traucēt šīs konkurences attiecības, proti, pasliktināt viena no šā uzņēmuma tirdzniecības partneriem konkurences stāvokli salīdzinājumā ar citiem (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Suiker Unie* u.c./Komisija, 523. un 524. punkts).

145 Šajā ziņā nekas neliedz konkurences attiecībās esošo tirdzniecības partneru diskrimināciju uzskatīt par ļaunprātīgu izmantošanu ar brīdi, kad dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcība, ņemot vērā visus attiecīgā gadījuma apstākļus, var radīt konkurences traucējumus starp šiem tirdzniecības partneriem. Šādā situācijā

nevar pieprasīt, lai turklāt tiktu iesniegti pierādījumi par aprēķināmu faktisku kaitējumu, kas nodarīts katra tirdzniecības partnera konkurences stāvoklim.

146 Pārsūdzētā sprieduma 237. un 238. punktā Pirmās instances tiesa atzina, ka Apvienotajā Karalistē reģistrētās ceļojumu aģentūras intensīvi konkurē savā starpā un ka to spēja konkurēt vienai ar otru ir atkarīga no diviem elementiem, proti, pirmkārt, "to spējas nodrošināt vietas lidojumos atbilstoši ceļotāju vēlmēm un saprātīgas cenas" un, otrkārt, to individuālajiem finansiālajiem līdzekļiem.

147 Turklāt pārsūdzētā sprieduma daļā par attiecīgo prēmiju sistēmu uzticības vairošanas efekta novērtējumu Pirmās instances tiesa atzina, ka tās var radīt ceļojumu aģentūrām krasas izmaiņas un ievērojamus ienākumus.

148 Ņemot vērā šo faktisko situāciju, Pirmās instances tiesa, izvērtējot attiecīgās prēmiju sistēmas saistībā ar EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunktu, varēja tieši, bez detalizētas starpstadijas, izdarīja secinājumu ka minēto ceļojumu aģentūru iespējas konkurēt ietekmēja *BA* piemērotie diskriminējošie atlīdzības nosacījumi.

149 Līdz ar to Pirmās instances tiesai nevar pārmest juridiskas kļūdas pieļaušanu tādēļ, ka tā nepārbaudīja vai tikai vispārīgi pārbaudīja, vai un kādā mērā minētie nosacījumi bija ietekmējuši *BA* tirdzniecības partneru konkurences stāvokli. Tā rezultātā Pirmās instances tiesa pamatoti varēja uzskatīt, ka attiecīgās prēmiju

sistēmas radīja diskriminējošas sekas EKL 82. panta otrās daļas c) apakšpunkta izpratnē. Tādējādi piektā pamata otrā daļa nav pamatota.

150 Tādējādi ir jānoraida piektais pamats kopumā.

151 Tā kā neviens *BA* apelācijas sūdzības pamatojumam izvirzītais pamats netika pieņemts, apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

152 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 122. pantu, ja apelācija nav pamatota, Tiesa spriež par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši minētā reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kam spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija un *Virgin* ir prasījušas piespriest *BA* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā *BA* spriedums nav labvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) *British Airways plc* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]